

ԱՊՐԵՆԻ ՊԵՏԵԼԻ
ՇԱՐԺՈՒՄ ՎԵ ԻԼԱՎԵՆ
Պուկարիա Իշին
Սենեկի քէշին 12 ֆր.
Ալթը Կուրբ 7 ֆր.

ՇԱՐԺՈՒՄ ԻԼԱՎԵՆ

ՄԻՆԻ ՎԵ ՍԻՅԱՍԻ ԿԱԶԵԹԱ

Եալընըզ Ճուճաա Իրթէսի Կիւնլէրի Նէշը օլունուր :

Մէքիսթիպ վէ Էփրա.
Գը ստիրէ « Շարժում »
Խոտարէսինէ Կէճուտէրիւ
ձէրի տիր :
Նէշը օլունուրի մու.
Շարժումի իստէ օլուն-
մայաճագ տըր :

Редакция на русском

« ШАРЖУМЪ »
— « ВАРНА » —

Отговорникъ Д-ръ М.Х.ЖРДИЧЪ ВАРТАНЪ

Rédaction du journal

« CHARJOURN »
— « VARNA » —

Ի ԽՈՒՄԻՆ

Իշթէ վառիմի զ Իւզրէ օգուսանլարըմը-
լա սուհուլէթ օլմագ Իշին թիւրքճէ իւսվէ. ի
տախիլ ապօնէլէրիմիզէ Կէճուտէրիւրուզ , Է-
մինիզ քի , բաղպէթը օգուսանլարըմը աա-
խի պիզիմ պու թէշէպպիւսիմիզէ տէվամ
իտէպիլմէմիզ Իշին լազըմ Կէլէն մուսվէնէթ-
տէ գուսուր իթմէլէճէքլէր տիր :

Թաշլաւաան , աշըգ թիւրքճէ հաղըրան
վէ մուհարիրիմիզ թարաֆընաան թաօվիպ
օլունան , գըսսա վէ ֆախտէլի պէնալէր Նէշը
օլունաճագ տըր :

Ապօնէ պէտէլինի իրսալ իթմէմիշ օլան
զաթլարըն պիր տն էվվէլ հօլլամալարընը րէ-
ճա իտէրիզ , զիրա բարալա պիլաաէսիլէ իգ-
թիզամըզ վար տըր :

ՉԻՆՏԷ ԷՎՐՈՒՄ ԲՕԼԻԹԻԳԱՍԸ

Չին մէսէլէսի մէյտանա չըգաղըզ զէ-
մանաէն պէրի Էվրօրա բօլիթիպաղնաա Կէ-
րիւլէն պիրպիրլէրինէ զըտա էֆքեալլարը ,
նաղարը տիգգաթա ալաճագ օլուր իսէք ,
Էվրօրա հիւքիւմէթլէ ինին Չին մէսէլէսինաէ
միւթթէֆիգէն հարէքէթ իթաիքլէրինէ աա-
լիւ հէքաիկէրինի իգնա իթմէկէ չալըշարդ-
լարը եալան օլուպ , Երինէ հէր հիւքիւմէթ
քէնտի իրինի պօյամագ վէ պէօյիւք լօգ-
մայը քէնտիսի էլաէ իթմէք Իշին , լազըմ Կէ-
լէն թէտալիրաէ գուսուր իթմէյօրլար :

Բէք աճաղիպ տիր , տիրլոմիթ աէնիլէն
վէ տիւնեալը եալանճըլըզ իլէ ալաւթաղըլըպ ,
պիր թաղըմ պիկիւնաէ ինտանլարըն գանլա-
րընն տէօքիւլմէսինէ սօզուգ գան իլէ սէյր
իտէն վէ ինտանլարըն վիճուալինի տիքէնտիքէն
իտէճէք պէօյլէ մէզալիմաէ , եալընըզ քէնտի
բօլիթիպաղարըն իլէրի սիւրմէնին չարէսինէ
պագան պու կիպի տիրլոմիթլարա (ինտանի-
լէթ տիւշմէնլէրի) նաէն պաշգա պիր իսիմ
վէրէմէյիլ :

Էրմէնի մէսէլէսինին էն սըճագ վազ-
թընաա , Սլմանպօրաա տիւլէի էճնէպիլէ էլ-
չիլէրի թիւրք հիւքիւմէթլինէ գաղըզ պիր
նիւմայիշ եաբաագ , եախոտ պիր նօթա վէր-
մէք Իշին , միւզաքէրէ իտէրլէր իաի . Էկէր
պու նօթա եախոտ նիւմայիշ ըուս հիւքիւ-
մէթլինին մէնֆաաթընա գաղըզ օլալըաղ ,
մէճլիս աաղըլըր աաղըլմազ , բուս էլչիսի .
մէճլիսաէ թիւրք հիւքիւմէթլինէ գաղըզ
տիւլչիւնիւլէն թէտալիրի իսպար իլէ , ծառն
նէ կիպի ճէվապ վէրէճէլինի աալիս էօյրլէթ-
տիրիւր վէ պու սուրէթլէ պիրիսինին եաբա-
ղընը օ պիրիսի երգաղըգաան պաշգա ճէզա-
լանմաղը լազըմ Կէլէն ճանի աալիս քէնտիսի-
նի սէրպէսթ կէօրէրէք , եաբաղըզ ճինալէ-
թին տահա սէճէրէլիսինի եաբմըշ տըր :

Էվրօրա էլլիլէրի Սլմանպօրաա եաբաղը-
լարընն թըպղըսընը Բէքինաէ եաբըյօրլար :

Պէօյլէ պիր միւնէվվէր (զարդապաճ) ա-
օրըաա . ումում տիւնեաաա եաշալան ինտան-
լարըն իտարէսինի ավուճարը իշէրիսինէ ալ-
մըշ օլան պու կիպի պիր գաշ թանէ սըրֆ
մէնֆաաթէրէսթ բօլիթիպօղլարաան , ինաա-
նիլէթ հիշ պիր ֆախտէ կէօրէմէլէճէկի տէր-

քեար օլտուղունտան, ինսանլար քէնտի ահւ վալէրինին ըստհընը. եալընը իթթիհատը պէշէրիյէ (մարդկութեան միացում) վէ մուհապպէթթի հէմճինսիյէլէրինին (ցեղային սէր) պիր առ հվվէլ իճրատընտա օլտուղընը պիլէրէք, օլ վէճլէ պու կիպի պիր իթթիհատը պէշէրիյէնին մէյտանա կէլմէսինէ չալըշմալարի լազըմ կէլիր:

ՖԵՏԱՅԻ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԹԻԻՐԲԻՍ

Սթանպօլ մուխպիրի մախսուսումըզըն վէրտիկի մալիւմաթա նազարէն, Սուլթան էվրօբա պանդալարընտան իսթիգրազ եարա մայըպ, Սթանպօլ օսմանլը պանդասընտան 50 պին վէ տէյունը ումումիյէի օսմանիյէ իտարէսինտէն 80 պին լիւա իսթիգրազ իթմիշ տիր:

— Սըման իմբէրաթօրուկիյօմուն Սթանպօլա իբինճի կէլմէսինին նիշանէսի օլմագ իւզրէ, քէնտի բարտալը Սուլթան Ահմէտա եաշտըրաղը չէմէնին ըէսմի քիւշաուը, ալման էլիսինին իտահթը ըիյտտէթ ինտէ իճրա օլունմուշ տուր:

Պիր ալման էլիսինին էօլմէսինտէն խորսւլանըպ, չիլիլէրէ մուհարէպէ իլան իտէն վէ պինլէրճէ պէտպաթլարըն էօլմէսինէ վէ մալլարընըն եազմա իտիլմէսինէ միւստատէ իտէն, պիր խրիսթիյան բաաիշահը, 300,000 պին էրմէնիլէրին գանլարընը սու կիպի ագըթաւըրան, վէ 10-12 եաշընտա պաքիրէ գըզլարըն պիբրինին իզալէ իտիլմէսինէ, վէ գուհաագտաքի չօճուղու հալտիյա աթըպ, գըլըճլարընը գարշը թուլթուն, վէ համիլէ գատընլարըն գարնընը եարաղըըպ, հէնուզ տօլմամըշ չօճուղարը թէլէֆ իթտիրէրէք, 19ընճը տաւընը էրմէնի գանը վէ սէֆալէթիլէ իտարիտա ետհէլթի պիր իսիմ պըրագան պարպար Սուլթան Համիտէ վէ իլիւք գալմընա քէնտիսինէ տօթ իլան իտէն էլիյօմ կիպի պիր

բաաիշահտան, ինսանիյէթ հէ խալըր պէքւէյէպիլը:

Ծ. Խմբ.

— Կիրիտաէն իզմիրէ հիճըլէթ իտէն թիւրք մուհաճիրլէրինտէն 4 քիշի քէօրտէրիսօշ վէ էլլէրինտէ պըչադ օլտուղու հալտէ, լտաթ կէլէնին իւզէրինէ հիւճիւմ իտէրէք, պիր գաշ քիշիլի եարալամըշլար ալը:

« Իզմիր կիպի էճնէպի չօդ օլան պիր մէմէքէթաէ կիւնտիւզ կէօղիւ իլէ պէօլլէ ճինայէթի իճրա իթմէյէ գօրգմայան վահշիլէր, պէտպաթ երմէնիլէրաէն պաշգա քիմաէ պուլունմայան, Սնատօլ իչէրլէրինտէ աճաուլ հէ կիպի ճինայէթլէր իճրա իտիյօրլար:» Ծ. Խ.

— Սուլթան Մէքքէ էմիրինէ եազաղըլը պիր մէքթուպաա, քէնտիսինին օրայա կէլմէյէ չօդ ալղուսը վար իտէտէ, Հիճաղ տէմիր եօլունտն եարըլմասընտ պէքէմէքտէ օլտուղունտա իշար իթմիշ տիր:

ՍԸՐՊԻԱ

Գըրալը սապըզ Միլան հազըլէթլէրի գուրու սաթլըճան խաաթալըղընտան գուրթուլաւալըպ, Վիէննատա վէֆաթ իթմիշ տիր:

ՖԻՆԱՆՍԱ

Բէիսը վիւքէլա Մ. Վալտէք Բուոս բարլաւէնթօտան չըզաղըն էսնատէ, պիրտէնպիրէ խաաթալանընտալըր. լաքին ահվալը սըհիլիյէսի էնտիշէյէ մուճիպ օլմատըղը պէյան օլունույօր:

ԻԹԱԼԻԱ

Իթալի հէյէթի վիւքէլասը, Միլան չէհրինտէ թէշքիլ օլունմուշ օլան ամէլէլէր չիւքէթի-նի մէպուսանա սօրմագաղըն լազլ իթտիկի ճի-հէթլէ, բարլաւէնթօտա տիւշար մուախէզէ օլուպ, մէվըլէրինի մուհաֆաղա իտէմէտիլէ-րինտէն իսթիֆայա մէճպուր օլմուշլար տըր:

ՀՕԼԱՆՏԱ

Հօլանտա գըալիշաա Վէլնէրինա հազըլէթլէրինին, Մէքլէմպուրկ Շօվրին տիւգաալը Հանրի ճէնապլէրի իլէ մուլթանթան սուրէթտէ ագտը իզտիվաճը, Հօլանտանըն բալթաթաթլը օլան Լահէյ չէհրինտէ իճրա օլունմուշ տուր:

ՍՊԱՆԻՍ

Սպանիան չօգ ետրվելիս տարիւֆինուն թալէպէլէրի ճիզվիթլէրէ դարչը նիւմայիշլէր իճրա իթմիշլէր . պու նիւմայիշլաթ Մատրիտ-տէ 10 սաաթտէվամ իտէրէք, նիհայէթ զապըթա վէ թալէպէլէր արասընտա միւնազաա գուհուր իթմէսինէ սէպէպ օլմուշ տուր :

Թալէպէլէրին մըգտարը 2000 իմիշ, պուն-լարտան պիր գաչը երեքսէք պիր պինա բէնչէ-րէսինտէն պարութ տօլու պիր գունտազ բաթ-լատարագ, գարըշըզլըղըն զիատէլէշմէսինէ սէ-պէպ օլմուշ տուր . վէ տախիլիյէ նազըրը արա-պա իլէ կէշտիկի զէման, արապասընը թաշլա-մըշլար տըր : Սպանիանըն պաղը շէհրլէրին-տէ տախի պու կիպի նիւմայիշլէր իճրա օլուն-մուշ տուր :

ԹՐԱՆՍՎԱՆ

Հայտէլպէրկտէն վէրիլէն մալիւմաթա նա-զարէն, պօշրլէր Բրէթօրիանըն Նաթալ ճիհէ-թինտէքի չըմէնտըֆէր խաթթը ալթընա լաղըմ աչարագ, թրէնին հարէքէթի էսնասընտա լա-ղամը բաթլատուզ լօղոմօթիֆի բարալամըշլար վէ թրէն տէրունինտէ օլան բօսթա չանթասընը զապթ իթմիշլէր տիր . Չապթ օլունան էվրադ միյանընտա Տիւրպան շէհրիւլման գօնաօլսընըն Նօնաննէսպուրկ գօնաօլսընա եօլլատըղը պիր մէքթուզ պուլունմուշ տըր :

Նօլճուլարտան չօղու եարալանմըշ, վէ ին-կիլիզ ասքէրինին թաադիպի իւզէրինէ պօշր-լէր չանթաշը ալարագ ֆիրար իթմիշլէր տիր :

— Բրէթօրիատան Լօրտ Գիշնէրին վէրտիկի մալիւմաթա նազարէն, Բէթրօզպէրկ ճիվարըն-տա պիր պէօլիւք ինկիլիզ ասքէրի, պօշրլէրին իւզէրինէ հիւճիւմլէ օնլարտան 2500 աթ վէ գօ-յուն զաղթ իթմիշլէր տիր :

— Քէր-Թաունտա եռմուրճագ խոսթալըղը գուհուր իթմիշ տիր :

— Թրանսվալըն չարգ ճիհէթինտէ Ամստէր-տամ ճիվարընտա 6000 միւնէլլան պօշրլէր մէյ-տանա չըգմըշ տըր . պունլարըն պիր զըսմը Բրէթօրիատան կիշէն բօսթա թրէնի իւզէրինէ հիւճիւմլէ, եօլճուլարըն ագճէ վէ բուպալա-րընը սօյարագ պիր չօղունու տախի եարէլէ-միշլէր տիր :

ՉԻՆ

Էվրօբալըլարա գարչը օլան հարաքէթի մէն իթմէք նիշէթի իլէ, իմբէրաթօրիչայա գարչը կէլմէսինտէն տօլայը իտամ իտիլմիշ օլան էճնէ-

պի թարաֆտարը Լուսէնին գարըսը, էլշիլէ-րէ պիր արգուհալ վերէրէք, Բէքինին զապթը էսնասընտա միսիօնար Ֆալիէնին քէնտի էվին-տէն 1 միլիօն թաէլ գըյմէթինտէ պիր չօգ անթիգա վէ էշեալարը չալըպ սաղլատըղըն, վէ պու էշեալար Մ . Ամէրիգա սէֆիրինին իքինճի թէրճիմանը նէղտիւտէ սապլը օլուպ, էվրօբայա գաչըրմագ նիշէթինտէ օլտուգլարընը պէյան իթմիշ տիր :

Էլէր զասպ վէ եաղմա հազընտա շիմտիյէ գատար եազըլան վէ սէօյլէնէնլէրին օնտա պի-րի պիլէ սահիշ օլտա, խրիսթիյան գալմլարընըն ութանմագտան եիւզլէրի գըղմարմասը լաղըմ կէլէճէկինի Նիւ-հօր ձէրալս կազէթասը եազըյօր :

— Թալմըզըն Բէքին մուխպիրի պէր վէճհի-աթի եազըյօր . Սիպէրիա հուտուտու իւզէրին-տէքի չըմէնտըֆէր խնթթը իլէ Շանհայըրուան խաթթընըն պէտէլի բուսիայա էօտէնէճէք թազ-մինաթը հարպիյէյէ մահսուպ իտիլմէք իւզըն, քէնտիւտինէ սաթմասընը բուս հիւքիւմէթի չին հիւքիւմէթինէ թէքլիֆ իտիյօր իմիշ :

— Չին մէնպաալարընտան վէրիլէն մա-լիւմաթա նազարէն, իմբէրաթօրիչա իտարէյի հիւքիւմէթտէն չէքիւմէք նիշէթինտէ իմէշ ինտէ պէօյիւք պիր չին բիճալը պունա գարչը կէլիպ, իճրա իտիլմէսի լաղըմ կէլէն ըսլահաթըն քէն-տի նէղարէթի ալթընտա եարմասընը, վէ պու սուրէթլէ էճնէպի միւտախէլէսինէ պիր տէրէճէ նիհայէթ վէրէպիլէճէկինի պէյանլա, իմբէրա-թօրիչայը պու ֆիքիրտէն վազ կէշիրմիշ իմիշ :

ԻՆԿԻԼԹԵՐԱ

Փէնէրալ Լօրտ Ռօպէրթո, մուֆասալ պիր բարօրթօ նէշը իտէրէք, ինկիլիզ օրտուսունուէն էքսիքլէրինի թաատ իլէ նազլիյէ վասըթալարը-նըն քիֆայէթսիգլիկինի վէ սիվարիլէրին իշ կէօրէճէք տէրէճէտէ միւքէմմէլ թէշթիլ օլուն-մամըշ օլտուգուհու շիտտէթլէ մուախէզէ իտէրէք պունլարըն ըսլահը լաղըմ օլտուգուհու պէյան իթմիշ տիր :

ՐՈՒՍԻԱ

Մօսկուտան հարաքէթ իտէն թրէն Ռիա-զանցէվ սթասիօնու եազընլարընտա խաթտան չըգարագ եէտի վալօն տէվրիլիպ բարչա բարչա օլմուշ վէ իքի գօնտէօքթէօր սղըրճա եարէլէն-միշ տիր :

Քիէվ տարիւֆինունունտա գուհուր իտէն գարըշըզլըզ սէպէպիլլէ, հիւքիւմէթ 180 մէք-

Խէպ թաղակէսի տէրտէսի իտէրէք Օրտույա կէօնտէրմիշ տիր, պուսուսն իւղէրինէ տիկէր շակիրտէր իւրուլանարագ պիր դօմիթէ թէշքիլ իլէ, հէր թարափա մուրախաւար Խօլլամըշլար տըր. պուսուլարտան պիր դօշընը Օտէսաուա հիւ- քիւմէթ տէրտէսի իթմիշ տիր:

— Այժման կաղէթալարը, բուս Չարընը էօլ- տիւրմէք իչին հաղըրլանմըշ պիր բլանըն մէյ- տանա չըգաղընը զանն իտիյօրլար. չէօյլէ քի պիր բուս հափիյէ մէմուրուսուսն չօճուղը թիֆօ- տան խաւթալանըր վէ սալըլաւարըր գէման պիր թաղլմ շախալարըն խիմէրինի սէօյլէմէ- կէ պաշլար, կէօգա աուաւլար Չարը էօլլաւարմէք իչին քէնտիտինի գանաղըրմագ խիմէրիշլէր իմիշ: Յասթանըն էվինի թէհարրի խաիպ, սալըլա- տըրը էսնատէ սէօյլէմիշ օլտուղու շախալար թա- րաֆընտան Խաղըրմըշ պիր գաշ մէքթուպ պուլու- նուպ, հէման էշխասը մէրգումէ տէրտէսի իտիւ- միշ տիր:

— Փետրվար 7-տէ Պաքու կազ տէրօլարընտան տէնէթիլի պիր Խանկըն գուհուր խաիպ, 35 միլիօն բութ կազ Խանմըշ վէ 6 միլիօն բուպլի զարար զիյանը մուճիպ օլմուշ տուր. 20 քիշի քէօմիւր քէսիլաիկի հալաէ Խըղընթը ալթընտան չըգա- ըրմըշ տըր, ինսան թէլէֆտթընըն մըգաւարը 500 քիշի թախմին օլունմագտա վէ պիր չօգ ալմէլէլէր մէքեանըր սօգազ օրթալարընտա գալմըշլար տըր:

Ա.Զ.Գ.Ա.ՅԻՒՆ.

Բուսիա հալարը իչէրիսիտէ իլիմ նէշը իթտիլէրէք, էհալիյի թէնվիլ իթմէք մագսէ- տիլէ Ս. Բէթէրպուրկ հալարը պիր դօմիթէ թէշքիլ իտէրէք պու նիյէթլէրինի իլէրի կէօ- թիւրմէք իչին գուվէթիլի պիր չիւրքէթ թէշ- քիլ իթմէկէ չալըշաղըրընը վէ պու չիւրքէթ նիզամնամէսինի հիւքիւմէթ թարաֆընտան թաստիպ իթտիլէճէքլէրիճի Տոնսի Բիւշ նամ բուս կաղէթասը Խաղըր:

— Թիֆլիզտէ վիւս. Կաթողիկոսուն շէրէֆի- նէ վէրիլէն զիյաֆէթտէ, Կաթողիկոս վալտի Բրէնս Կալիցին Կաթողիկոս հաղըթլէրինին սըհէթիլինէ խաարէի ագտան իթտիլի կիւրի, վիւս. Կաթողիկոս տախի Բրէնսին շէրէֆինէ պատէ նուշ իթմիշ տիր:

— Սթանպօլ զապթիյէ նէգաւթիթի Պիթլիգ- լի Գրիգոր իսմինտէ պիր հալը արալըպ պու- լամաղըրնտան, Պիթլիգլի հալարըն չօղունու տէրտէսի իլէ պիր գաշ կիւն սըղընթը վէրիթիք- տէն սօնրա բըշվաթ վէ թիւրլիւ թիւրյիւ զօր- լըղար իլէ սալը վէրմիշ տիր:

— Նէշը իթտիլի պիր քիթապլա պիր չօգ հալ էօքսիւղլէրինի էօլիւմտէն գուրթարան, մէշհուր խալթիսաշ Գրիգոր Չանչեանըն խիթ- րահաթը բուհու իչին բուսիանըն Մոզն գաու- պասը Ս. Գէնրգ քիլիսէսիստէ հօգիհանգիսա ալինի իճրա իտիւմիշ տիր:

— Թիֆլիզին իլէրի կէլէն թիւճաղարըն տան Գ. Պալուստուրեան Կիւմիւտէ ալըրմագ օլան թիւճաղ մէքթէպինէ, քէնտի սաղ գալ- տըրմա, սէնէվի 2000 բուպլի վէրէճէկինի վաա իթմիշ տիր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ՊՈԻԼԿԱՍՐԻԱ

Շիւմիյէ գաաւը իճրա օլունան ինթի- խաղըրտան 34 Գարապլէլիսթ, 32 Չանքօ- վիսթ, 21 Սլժօյիլօվիսթ, 28 Սթանպօլիսթ, 6 պիթարաֆ, 10 բաշօվիսթ, 5 բաստուլ- վիսթ, 3 սօսիալիսթ վէ 7 տախի թիւրքլէր- տէն մէպուլար ինթիլիսաղ օլունմուշ տուր:

Ինթիլիսաղարըն շու հալինէ պաղպղմը, էկէր ճանքօվիսթլէր իլէ գարապլէլիսթլէրին պիրլէշտիկի շախտօր ոահիւս իսէ, գարապլէ- լիսթ վէ ճանքօվիսթլէրտէն մախլաթ պիր հէ- յէթ մէվլիլի իպթիտարա կէլէճէկի գալիէն մէմուլ օլունուր:

— Բրէնս Պօրիս պիր հաթթատան պէրի Ֆիլիպէտէ թիֆօ խաւթաղըրնաւ միւղթու- րըպ օլուպ, խաւթաղըր կիթաթէլ իլէրիլէ- լիքտէ վէ վիճուտինին հէրալթէլի 40 տէ- րէճէյէ չըգաղըր ճիհէթլէ, բլէճի, Գալա, հէքիմլէրինտէն մուստա, վիլէնա սըհէիյէ տարիւլփինունու բրօֆէսէօրլէրինտէ Տօք. Ֆօնթանէրի Ֆիլիպէյէ չաղըրթմըշ տըր:

Տպարան Արեւիկան, Օ. Բարեգեղանիչ Վառնք.

Издательство Орунгалло, Багда.